

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorum Concionatorumque Instructiones

Borromeo, Carlo

Coloniae, 1587

VD16 B 6753

Instructiones Illvstrissimi Ac Reverendissimi D. Cardinalis Tit. S. Praxedis,
Archiepiscopi Mediolani, ad Ciuitatis & Diœcesis suæ Parochos, pro
administrando in Ecclesia sanctiſimo Eucharistiæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51263](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51263)

INSTRVCTIONES ILLVSTRISSIMI AC REVE- RENDISSIMI D. CARDINALIS TIT.

*S. Praxedis, Archiepiscopi Mediolani, ad
Civitatís & Dioecesis suæ Parochos,
pro administrando in Ecclesia san-
ctissimo Eucharistiæ sa-
cramento.*

Nomnibus ijs casibus, quibus per novas nostras Confessorum admonitiones aut ad confessionem admittere, aut à peccatorum labe pœnitentes absolvere Confessor non debet, nimirum si in mortali peccato, vel occasionibus ad peccatum facile inducētibus persistant, vel oneribus quibus tenentur, non satisfaciant, vel alijs denique id genus de causis; aut verò absolutionem debet differre; quousque nõ obscura primum veræ emendationis in ipsis signa perspiciat: non admittat parochus ad sacram communionem ullos, quos citra confessionem certò sciat publicè & manifestè, aliquibus ex dictis impedimentis esse irretitos, licet testimonio vel nostrorum pœnitentiariorum, vel alterius approbati confessoris, etiam regularis constet, pœnitentiæ sacramentum illis fuisse administratum; si ipsimet pœnitentes legitimè non probent,

proben, quod periculofum præteritæ vitæ ftatum, peccandi que occasiones deseruerint, & euidentia emendationis signa ediderint, ijs que quibus obftricti erant factifecerint, eo prorfus modo, & forma, que in noftris admonitionibus cõtinetur. Quo circa plurimum expedire videtur, vt parochus tales prius commonefaciat, vel remotis arbitris, vel, fi videbitur, vno atque altero probatæ vitæ teste adhibito, ne publica notentur infamia, cum fe ad facram communionem offerant, à qua eos (vt fuperius dictum eft) tenetur reijcere; eo que magis, quod id commodè facere poffit, cum tribus antè diebus, confessionis fuæ fidem eidem exhibere teneantur, quando alijs, quàm proprio confeffori, peccata fuã confitentur.

Si verò occultum effet impedimentum, & tamen citra confessionem id parochus refciret, idem cum ijs officium præftet, amice & fecretò, vt in eo damnationis ftatu, facram Euchariftiam non recipiant, non tamen eam ijs administrare recufabit, fi fe ad communionem palàm offerrent.

Quod fi vſque adeò effet occultum, vt expræuia duntaxat confessione conftaret, nihil extra confessionem præftare tenetur, quàm feruenti eos oratione Deo com-

com-

204 MINIST. S. EUCHARIST.
commendare, & si ad communionem se
præsentes sisterent, nullo eam pacto ijs ne-
gare.

Si autem in dubio parochus versaretur,
essetne impedimentum illud manifestum
nec ne: si in vrbe fuerit, ad Vicarium no-
strum generalem; si verò in diœcesi, ad vi-
carium foraneum recurrat, & cum eorum
omnem conferat, quodque is imperauerit
sedulò faciat: quod si ipsius etiam Vicarij
foranei animo dubij aliquid relinquatur,
nobiscum illud communicet.

Non admittat ad communionem quen-
quam, qui publica, omnibusque nota pec-
cata commiserit, priusquam scandalo, &
malo exemplo publicè dato, publicè quo-
que satisfecerit, etiam si legitimam fidem
adducat, se esse à Pœnitentiarijs nostris, aut
alijs probatis confessoribus, etiam regula-
ribus, expiatum.

Nec etiam sacra communione dignetur
eos, qui vel ex instituto Concilij Tridenti-
ni, vel nostrarum Synodorum prouincia-
lium, vel etiam sacrorum canonum publi-
ci alicuius, & in multorum oculis admissi
criminis causa, quo plerique læsi fuissent,
publicam facere pœnitentiam tenerentur
cùm debeant huiusmodi delinquētes, pœ-
nitentiam commisso scelere dignā,
pro ratione culpæ persolvere, vt emenda-
tionis

tionis suæ publico testimonio, ad rectam virtutis viam reuocent; quos malo exemplo ad peccatum antea prouocarant: eo tamen excepto casu, quo constaret, eam publicæ pœnitentiæ rationem à nobis fuisse commutatam.

Cùm sexus vtriusque pueri suæ parochiæ, decimum ætatis annum attigerint, ad eò vt citò facileque ad sanctissimæ communionis receptionem possint præparari; non permittat, vt vel sua vel parentû negligentia, ad maturiorem ætatem perueniât quin spiritali hoc thesauro perfruantur, quemadmodum re ipsa interdum experti sumus, quosdam nimis temerario crassioris ignorantia prætextu, plurimos annos traduxisse; quin potius, cùm primum fieri poterit, diligenter omnia ad dignè sacramentum hoc suscipiendum necessaria perdoceat, & cùm probè edocti fuerint, quàm multi & innumerabiles fructus ab eo percipiantur; quantaque humilitate, reuerentia, & conscientia puritate, suscipi debeat: ad communionem eos tandem admittat, & propterea prima Quadragesimalis ieiunij hebdomade, aut si ita videbitur, festis Natalitijs, aut alijs hyemalibus festiuitatibus, in pagis præsertim, eorum puerorum commodi causa, qui alio tempore pascendis pecoribus, alijsue rusticis exercitijs occupantur:

cupantur: animarum statum examinet, alijſque modis, qui ad dictam ætatem peruenierint, vel ſeorſum ſingulos, vel ſimul complures conuocet, & vt in præcedētibus monuimus, inſtituat. Delectum deinde faciat, eorum quos hac vel alia qua vtetur diligentia præparauerit, vt proxima *Paschæ* feſtiuitate, ad communionem admittatur, cæteros in aliud tempus reijciens, vt interea nouam in ijs inſtituendis diligentiam adhibeat.

Caueat, ne ad primam communionem quemquam admittat; niſi præter ſupradictam diligentem inſtructionē, ter aut quater confitentem audiuerit.

Quando tamen aliquis, ex parochiæ ſuæ pueris, alij cuiſpiam confiteri conſueuiſſet, à nobis approbato, & adhibita confessoris fide, ſe idoneum eſſe approbauiffet, & diligenter ſatis ab eo, ad ſacram communionem ſuſcipiendam, eſſe inſtructum, quodque ter, quaterue, vt minimum, eidem confefſus fuiſſet, & confessoris à nobis approbati, eum loco habeat, & virum Deum timentem, & pium agnoſcat: licet parochus ipſe, dictam diligentiam non adhibuerit, eum tamen confessoris ſecutus teſtimonium, ad communionem admittere poterit: ſin ſecus, ipſe etiam ſuum officium præſtet, puerum examinet, quodque dili-

diligenter satis instructus sit recognoscat, & quod amplius in eo desideratur ipse suppleat, cumque idoneè edoctus videbitur, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum ei ministret, neque donec ter quaterue confessus sibi fuerit, differat, præsertim cū ea in parte cōfessoris fides eius vicem suppleat. Quando autē scripto confessoris testimonio constaret primam ei communionem fuisse administratam ab eodem confessore ille etiam, Paschalis solennitatis tempore, alijsque deinceps temporibus, eum admittere poterit.

Eadem instructione, adultos etiam, parochus imbuat, præcipuè autem eos qui rarius communicant, & in vniuersum, omnem sibi creditum populū, omnibus diebus Paschalibus, alijsque quando maior esse solet communicantium frequentia.

Administret parochus sanctissimū Eucharistiæ Sacramentum, Paschali tempore, non ijs tantum, qui tum temporis in sua parochia habitant, sed ijs quoque qui maiore anni parte, aut saltem sex mensium spatio, in eadem fuerint commorati. Iis præterea qui in eam commigraverint, licet paucis antè diebus vel mensibus, habitandi tamen, atque in ea diutius commorandi animo, aut si facultatem alio loco cōmunicādi à nobis, vel parocho suo

suo

suo scripto obtentam exhibeant. Amplius in diœcesi etiam viatores aut extranei, qui ulterius perrecturi, ferijs Paschalibus ibidem reperientur. At verò in vrbe, omnes isti extranei ceu viatores, in Ecclesia nostra Metropolitana tantùm, Sacramento hoc se communire cogentur.

Meminerit tamen parochus, siue in diœcesi, siue in vrbe Metropolitana, antequam sacrum illis cibum præbeat, viatorum, siue peregrinorum istorum, qui communicaturi venerunt, nomina, & cognomina, tum natiuitatis seu domicilij locum, seorsum, in quodam libro adnotare, & fideliter dictum librum seruare, & amplius intra 15. dies catalogum eorum sua subscrip- tum manu nobis exhibere.

Quo casu aliquis, qui per sex menses in diœcesi vitam egisset, & sex item menses in vrbe, in alia parochia, elapsis ferijs Paschalibus ad illam iterum parochiam vbi non communicauerit, se recepisset, communio- nis perceptæ fidem illius loci parochi, ante triduum ostendat; quod si neglexerit, pro non communicato eum parochus habeat, atque ita cum eo agat, vt cum alijs, qui Paschali solennitate, ad sacram communio- nem non accesserunt. Si aliquis, qui potio- re anni tempore, in diœcesi commoratus fuit, Paschatis festo, ab eo parochi cõmu- nicatus

nicatus non fuerit, in cuius parochia eo tē-
pore habitauerit, etsi alibi communicasse
se contendit, ita tamen contra eum pro-
cedatur, quasi ex eorum numero esset, qui
toto anni tempore in suā parochia habi-
tassent.

Nullius planè excusationem recipiat pa-
rochus, qui in sua parochia, Paschæ tempo-
re in sua Ecclesia non fuerit communica-
tus, quodcunque impedimentum addu-
cat, quo obstante cōmunicare non potue-
rit in ea, aut alibi comunicandi legitimā
causam habuerit, aut denique fide authen-
tica, aliāue probatione, se id fecisse testatū
faciat, sed Mediolanum eundem remittat,
vt coram nobis rationes, quibus nititur, ad-
ducat, duodecim siue ad summum quin-
decim dierum spatium ei concedat, intra
quos, nisi suarum excusationum admissio-
nem & approbationem nostram exhibe-
bit, aut mandatum vt supersedeatur, aut
aliud quoduis nostrum præceptum, pro
non communicato habeat, & ita plane cō-
tra eum agat, vt alios, Paschæ tempore, non
communicatos.

Eodem modo se gerat, cum quolibet,
qui in festo Paschæ, à diocesi aberit, si intra
decimum quintum à reditu suo, diem, in
sua parochia & confiteatur & communicet
aut eodem temporis curriculo litteras no-
stras

O

stras

stras non producat quibus illi concedatur
vt pro communicato habeatur, quòd fidè
nobis in scripto exhibuerit eius loci paro-
chi & ordinarij, vbi dicto tempore Pascha-
li fuerit, eo modo quo statuitur in còcilio
nostro Prouinciali tertio, se tum fuisse cò-
municatum.

Parochus in Quadragesima interdum, &
præcipuè in Dominica Palmarum, tum per
se, tum etiam per concionatores, vbi adfue-
rint, populum commoneat; vt quilibet ad
sacram communionem Paschalem accessu-
rus, scedulam in qua eius nomen, cogno-
men, & habitationis locus, descripta conti-
neatur, vt eam apud parochum relinquat,
alioqui non admittetur, quemadmodum
expresso mandato eidem præcipimus, ne
sine scedula quemquam admittat.

In tempore deinde administrationis san-
ctissimæ communionis Paschalis, aliquem
cui confidit, deputet, qui, vbi fieri poterit,
clericali tonsura sit condecoratus, quique
superpellicio, antequam parochus com-
munionem administrare incipiat, indutus
scedulas communicandorum colligat: at-
que ita colligere incipiat, vt semper sacer-
dotem vnus aut alterius personæ, & non
amplius, interpositione, præcedat, in quo-
libet ordine, & in ipsa receptione scedu-
lam legat, voce tam clara, vt & ipse sacer-
dos

dos, & quatuor aut quinque qui viciniore loco in eo ordine fuerint, exaudiant, atque ita lectam scedulam filo affigat, vel sacculo decenti includat, atque ita per singulos ordines faciat; & finita communione, statim omnes parochi in manum tradat, qui illic eas cum animarum statu cõferat, aut cum alphabetico quinternione earum vt constet quisnam ad communionem accesserit, & quis non; & scedulas asseruet, vt in promptu habeat, eas ostensurus, vel nostro, vel in dicecesi, vicarij foranei iussu.

Quo casu ad hoc præstandum Ecclesiastica persona destituatur parochus, scholarem, vel alium quempiam virum pium & fidum capiat, qui que parochiæ consuetudinem probè calleat: si verò ita angustus & desertus esset vicus, vt nemo in eo qui litteras nouissæt, & ad id idoneus esset, inueniretur; ipsemet parochus scedulas prius debuit confecisse, & singulis dedisse, vt in ipso communionis articulo, illi, quem officio isti præfecerit, offerat explicatas, ne duas vnus loco tradant, seruato in reliquis modo supra scripto: & licet tunc temporis legi non poterint, tamen ista diligentia cum attento parochi oculo, in communicando, coniuncta, & cum

inspectione scedularū, quę ab ipso descripta fuerunt, & earum numerus, cum nota numeri scedularum illarum quas populo tradiderit, quamque debuit serualle, collatione, facile securum reddet, dolum omnē & fraudem abesse, præcipuē in pago non admodum frequenti. Parochus ipso Paschalis festiuitatis die, & duabus feriis subsequentibus, trina admonitione populum suum moneat, vt omnes ante exactū octauam Paschalem, sacra se communionereficere procurent, quodq; omnes, qui elapso hoc tempore non erunt communicati, sine alia admonitione, ex nostro mandato pronuntiabit ab ingressu ecclesię interdictos, iuxta sacrorum canonum formam. Idem quoque Parochus, durante Paschalis octauę tempore, cum ijs, qui muneris suo defuerint, debita charitatis officia præstet, vt Christianę obligationis debito satisficiant; & si satisfacere neglexerint, dictę octauę elapso tempore, primo die sequētis, tum etiam proximo die festo, ab ingressu ecclesię interdictos proclamet, qui reuera communicati non erunt, seruata in publicatione infra scripta forma.

Iuxta ordinem Illustrissimi & Reuerendissimi D. Cardinalis tit. S. Prædix, Archiepiscopi sanctę Ecclesię Mediolani, &c. declarantur ab omni Ecclesię ingressu interdicti,

terdicti, & quasi excommunicati, & mortis interuenientis casu, ad sepulturam in terra non sacrata damnati, si manifesta veræ poenitentia signa non ediderint, infra scripti, eo quòd in solennitate Resurrectionis Domini Iesu Christi proximè præterita, sacram communionem ex præcepto sanctæ matris ecclesiæ percipere neglexerint.

Concedimus tamè parochi facultatem differendi interdictum per integrã septimanam, octauam Paschalè immediatè subsequentem; contra quosdam, nimirum quia illi sic expedire, iusta aliqua ex causa, videretur: & si parochus fuerit in diocesi, concedimus ei, vt in finem secundæ, post octauam Paschalem, hebdomadæ, interdicto supersedeat, si aut veniam, aut mandatum à vicario foraneo habuerit: adeò, vt qui durante supersessionis tempore, vt superius demonstratum est, communicatus fuerit, etsi tempore ab ecclesia præscripto id non fecerit, tamen particulari beneficio non interdicitur. Poterit quoque parochus, istam tam supinam negligentiam, seu contumaciam, spiritali quadam poenitentia pro arbitrio suo corrigere.

Sed caueat parochus & vicarius foraneus, ne dicta facultate, nisi matura consideratione, & grauibus de causis, vtatur.

Et si etiam aliquis esset, cui grauissima

de causa, longiorem superfectionem cōcedi debere iudicaret, quam primum nos certiores faciat, elapsis Paschalibus ferijs ; & statuemus, prout diuino honori & animæ illi, & ecclesiasticæ disciplinæ conseruationi erit consentaneum.

Neque quidem nostræ est voluntatis, vt ad interdictum contra illos procedatur, quibus parochus ipse certis de causis iussisset in aliud tempus communionem differre, maioris animarum commodi causa, sed statim eorum nomina, & causas ad nos perscribat, propter quas velit eos communionem differre, modò citra cōfessionem eas rescuerit, & item quòd de huiusmodi re illi in mentem venerit, vt rationem illi possimus præscribere, & remedium, quo pro animarum earum salute vtendum illi erit.

Similiter scripto nobis indicet, per integram septimanam secundam, post octauam in vrbe, & per tertiã etiam in diocesi, eorum nomina, quos interdixerit; quin & eorum etiam cum quibus facultate supersedendi interdicto vsus fuerit, licet durante superfectionis tempore satisfacissent; denique etiam causas, cum eas extra confessionem rescuerit.

Publicè ab ecclesiæ ingressu interdicti, quòd confessi iuxta sanctæ matris Ecclesiæ præce-

præceptum, Dominicæ resurrectionis festiuitate sacram communionem nõ sumpserint; non soluantur & liberentur ab interdicto, nisi primùm vltra debitam satisfactionem pro dati scandali ratione, sanctè promittant se peccata esse confessuros, & communicaturos, & in posterum Ecclesiæ præceptis morè gesturos, & præsertim isti, quod Paschæ tempore, & piè confitebuntur & ad communionem accedent, & deinde cum liberati erunt, ipsorum liberationem parochus apud populum promulget.

Parochus sacram cõmunionem populo in Ecclesia administraturus, siue in ipso sacro, siue non, diligenter decretum primi nostri consilij prouincialis obseruet, vt viros separatos à mulieribus communicet, quod aliquo ex subscriptis modis facile præstare poterit.

Paschali tempore eos dies quibus vt plurimum populus cõmunicare assueuit, partiatur, & aliquem virorum tantum communioni tribuat, quò eos tantum qui virilis sunt sexus, ad communionem admittat; aliquem etiam mulieribus ascribat, quò mulierum duntaxat communioni intendat, atque ita tempestiuè partitionem istam instituat, vt Dominica Palmarum in templo eam prædicat: sed si aliquis, vt plerique Paschalis festiuitatis ce-

lebritate solent, frequentius communio-
nem fumere desideret; & ob eam, vel aliam
etiam causam communicare piè efflagitet;
die mulieribus deputato, aut vicissim mu-
lier die viris constituto, poterit parochus
sanctissimam illi Eucharistiam administra-
re, finita communione eorum, quibus dies
iste fuerit adsignatus.

Licebit etiam, nulla dierum diuisione
facta, quando extra Missæ tempus fit com-
municatio, duo altaria deligere, viris vnum,
mulieribus autem alterum, quæ in vtroq;
Ecclesiæ latere sint erecta, ita quidē, vt sibi
mutuo obuiam non veniant, quando ad
sacram mensam vel accedunt, vel ab ea re-
uertuntur: Curatus quoque à virorum la-
tere, primùm reconciliare (si qui fortè Deo
reconciliati non fuerint) mox communi-
care incipiat: & quando aliquandiu sanctis-
simum Sacramentum administravit, ad al-
liud Ecclesiæ cornu se conferat, & cū mu-
lieribus idem præstet; deinde iterum ad
viros transeat, atque ita vicissitudine qua-
dam, omnibus piam operam impēdat, ne-
que molesta nimis mora, mulieres sub cō-
munionis finem reiiciat. Quo autem loco
plures erunt parochi in eadem Ecclesia,
eadem quoque altarium diuisione fieri po-
terit sacra communicatio, in ipso sacro, & eorū
alter reconciliationi operam dare poterit,
& mox

& mox deinde sacrum celebrare, & deinde à virorum parte, communionem ministrare, alter verò à mulierum latere; atque ita planè faciat alius quilibet confessor approbatus, qui tum fortè in illa erit Ecclesia. Quòd verò ad confessiones attinet, locum subinde vicissim mutabunt, vt illis satisfiat qui ab vtroque latere, vni potiùs quàm alteri confiteri mallet. Omnino autem, vbi fuerit aliquis, cui facultas erit absoluendi à casibus à nobis reseruatis, transeat, nunc à viris ad mulieres, mox iterum à mulieribus ad viros, vt nimirum, qui eius opera indigeat, ea vti possit, in dictis casibus, citra suspicionem ab vtroque latere confitentium.

Vbi exiguus erit animarum numerus, eodem die, viros primùm, mox mulieres sacro cibo reficiat; diligenter interim caues, vt interea quod virorum communioni incumbet, mulieres in alia templi parte ipsis constituta, consistant, nec secus faciat cum viris, quãdo mulieres ad communionem accedunt.

Obseruetur tertius hic modus semper in communionibus, quæ reliquo anni tempore alicuius solennitatis, vel deuotionis causa fiunt, nisi quãdo propter populi frequentiam non videretur expedire parochò, seruare modum in separandis altari-

O 5 bus,

bus,superius explicatum, præsertim cum in occasione simili, prior quoque modis de dierum partitione seruari non potest.

In ijs Ecclesijs, in quibus interdum propter quædam obstacula, prædictis modis locus non esset, toleratur, vt duo scamnorum, duabus aut tribus vnis à se inuicem distantium, ordines disponantur extra chorum siue sacellum maius, ita ferè, vt trãuersam Ecclesię partem occupent, & virorum vsui seruiat ea pars, quæ viris est deputata, altera mulieribus; hoc interim procurans, vt omnes vultum ad Ecclesię caput conuersum habeant, atque ita primùm viri, qui ab vna parte procumbunt, sacramentum administret; deinde mulieribus, quæ ab altera parte communicaturæ accedunt: atque hac vicissitudine, ad finem vsque communionis, sequatur.

Ad tutò decenterque sacramentum administrandum, ne quo casu particula vel fragmentum aliquod in terram concidat, prouideatur in omni Ecclesia parochiali à Dominici corporis societatis scholaribus, de subscriptis rebus, cum subsidio, si opus erit, alicuius elemosynæ, quæ ab istius parochiæ populo in eum vsum colligetur, aut contributionis Ecclesiæ Rectoris, prout reddituum ratio patietur.

Nimirum de sufficienti scamnorum numero,

mero, ad circulos seu ordines in frequen-
tioribus communionibus ritè constituen-
dos, vti fieri solet Paschali tempore, sintq;
dicta scamna altitudine vlnæ vnius & quar-
tæ eiusdem partis.

De mappis aut mantilibus, aut nitidis
mundisq; telis lineis, ijsq; longis, tãto-
que numero, vt ad operienda prædicta scã-
na sufficiant, vtq; mutari subinde, & la-
uari suo tempore possint, sintq; ea latitu-
dine, qua solent esse nostrates lineæ tele, vt
omni parte scamna contegant.

De quatuor, vt minimum, lineis linteis
subtilioribus, simplicibus illis & nulla arte
in medio aut vtroque latere elaboratis, ni-
hil enim refert etsi in extremitatibus ela-
boratæ aliquo artificio conspiciantur, sint-
q; longitudine duarum vel trium vlna-
rum, latitudine verò linteorum lineorum
nostratium, subijcientur verò hæc pyxidi,
& manibus sacerdotis, dum sanctissimum
Sacramentum, ijs qui ab vtroq; latere ante
scamnorum dispositos ordines procūbunt
administrat, poterunt itidem asseruari, vt
substernantur infirmis communionē sus-
cipientibus.

De scabellis duobus etiam condeceni-
bus ad præparanda ea quæ erunt necessa-
ria ad purificationem in eodem loco, vbi
consistent ij, qui ad dandam purificationem

nem

nem in capitibus circulatorum seu ordinum, eorum qui communicaturi sunt deputati, ut inferius dicetur.

De quatuor mantilibus ad contegenda scabella idoneis.

De vasculis quatuor nitidis planè, & fulgentibus, vini ad purificandum asseruandi causa, amplius de quatuor vasculis minoribus ad ministrandam singulis purificationem, sintque ad eam formam conflata, quæ per nos præscribetur. Neque deinceps permittat parochus, ut priuatæ personæ, sua vascula, vel calices, vel vinum, in suam ipsorum purificationem provideant: similiter de mantilibus minoribus quatuor ad extergendum os eorum, qui communicati erunt.

Quæ mappæ, mantilia, vasa maiuscula & minuscula, sæpius quidem abluantur, & ad eum usum, in sacrario munda asseruentur, nec ad profanos usus vnquam adhibeantur.

Ad sint semper in promptu sex candelæ ceræ honestæ magnitudinis, accendendæ in quolibet altari, ante quod extra Missæ tempus fiet communio, toto tempore quo communio peragetur, & præterea duæ faces maiores præferantur semper ante sacerdotem, quando communionem ministrabit, aut in dictorum ordinum, vel circu-

circulorum eorum qui communicaturi sunt, capitibus, seu extremitatibus, collocentur, vt inferius patebit.

In omni loco, vbi in Ecclesia, sancta cōmunio ministrabitur, præsto sint, vbicunque fieri poterit, octo ministri ecclesiastici qui communionum frequentiorum tempore, super pellicijs induti, inseruiant, & subscripta officia præstent; vnus, qui Paschali tempore, antequam sacerdos sanctissimam communionem incipiat, colligere quoque incipiat scedulas eorum, qui communicaturi sunt, eas legat, &, vti superius dictum est, statuto loco reponat.

Alius, qui, vbi consuetudine receptum est, vt ad communionem accessuri, candelā accensam manu teneant, præcedat eum qui scedulas colligit, duabus personis per singulos ordines interiectis, qui que altera manu candelas accipiat, & in quadam lace lignea, cui aliquid aquæ infusum erit, quæque alia manu tenebit, extinguet, ne fumū emittant; quem quidem vsū sistēdi se ad sanctissimam communionem, cum candelis accensis, vt in ecclesia deinde, vel apud Parochum remaneant, admittimus, vt seruetur ijs locis, vbi est introductus, Paschali tantū festiuitate, tum propter mysteria quæ continet, tum etiam grati cuiusdam animi causa, erga parochum, modò tamen
extin-

extinguantur, vti iam dictum est, priusquam parochus ad eum perueniat, qui communionem est recepturus: sed in alijs Ecclesijs id ipsum vetamus, propter incommoda, nec non pericula, quæ, vti experientia docemur, adfert ad hanc administrationem.

Alij itidem duo, quorum alter dextrum sacerdotis latus claudat, alter verò sinistrum qui pyxidem & manus sustineat eius, dum communionem ministrat, & sub mento communicantium lineum pannum teneant, ne ex eo panniculo fragmentum aliquod quocunque interueniente casu, excidat. Atque illi qui linteum illud manu tenet, sufficere possent, etiam sine scamnis & lineis tegmentis eorum, quo casu vel in sacro, vel extra sacrum, ante altare, communicatio fieret paucarum animarum, vtpote decem aut duodecim.

Duo item alij, qui faces duas accensas manibus tenentes, sacerdotem semper antecedant quamdiu communionem administrat, aut, quando circuli sunt breuiores, vtroque genu flexo, in vtraque circulum extremitate consistant.

Duo alij denique, qui in vtroque ecclesie latere purificationem præbeant, ijs qui iam communicati erunt, & tali loco consistant, vt purificationem capientes, tergum sanctissimo

celsissimo sacramento non vertant, aut alio-
 qui impedimento sint ijs qui communica-
 re velint, aut inter se confusio oriatur, né-
 ue ipsi impediuntur indecenter officio suo
 præstando, vti equum est. Et quando tem-
 pus postulabit, vt quod sui est muneris fa-
 ciant, quilibet eorum dextra tenebit vascu-
 lum, quo purificationem porrigat; sinistra
 verò, mantile, quo os extergant, qui purifi-
 cati sunt, & scabellum ab vna parte mantili
 contextum præparatum habebit, in quo
 reponentur vasa duo capaciora, alterum
 vino, alterum aqua pura refertum, & vas-
 culum aliud minus, vt aqua ministretur ijs
 qui vinum nõ bibunt, & interdum minora
 vascula vel mutant, vel recentiore aqua im-
 pleant.

Quando verò, propter frequentiores
 communionem, maioris commoditatis, &
 minoris tumultus causa magis expedire
 iudicarent, dare purificationem populo,
 antequam ab eo scamno vbi communionem
 perceperit, recedat; eo casu scabelli appa-
 ratus, & aliarum rerum dictarum, ad com-
 munionem pertinentium, erit vno quo-
 dam loco, in Ecclesia, ab vno altaris
 latere, ante quod fit communio; & duo
 isti ministri non stabunt separati loco su-
 perius designato, sed ambo mutuam ope-
 ram nauabunt, in danda purificatione,
 & eorum

& eorum alter dextra tenebit vasculū minus, vino refertum, quo purificandi erūt, & sinistra mantile, offerentes singulis primum vasculum cum vino, deinde mantile ad extergendum.

Quanquam conuenientius erit, præsertim quando purificabuntur mulieres, vt vinum ad purificandum, & mantile ad extergendum porrigat ei, qui primus erit in circulo, vt is sequenti deinde supradicta porrigat, atque ita deinceps ad finem vsq; circuli, deinde vasculum & mantile iterum capiat, & ab initio noui circuli incipiat: Alter eum subsequetur cum duobus vasculis maiusculis, quorum alterum vino, alterum aqua erit refertum, vt in vasculo minore, prout opus erit, vinum & aqua infundatur, vt mundetur sæpius, & in alium etiā usum. Quo casu obseruet, vt vel ipse non det, vel alicui capere sinat purificationem, nisi exiguo admodum spatio, veluti vnius orationis Dominicæ & salutationis Angelicæ post communionem, & ob id non incipiant dare purificationem in circuli principio, antequam octo animæ vel circa, communionem sumpserint; atque ita qui purificationem præbet, sacerdotem communicantem semper subsequatur, sic vt inter sacerdotem & purificationis calicem, octo, aut plures etiam personæ intersint.

Vbi

Vbi clericorum copia non suppetit, tāto numero, quanto ad prædicta munera obeūda superius commemoratum est; eorum vicem supplere poterunt in quibusdam ex dictis officijs, vel pueri vestibus longioribus, & superpellicijs decoris induti, aut quo casu & ipsi defuerint, nonnulli ex scholaribus societatis Corporis Domini, qui & eorum officiorum causa, & aliorum complurium quæ facere poterunt, in sanctissimo Sacramento ad infirmos deferendo; prospiciant sibi quàm citissimè fieri poterit, de quatuor aut sex vestibus, qualibus disciplinantes vtuntur, sed tamen sine capitistegmento, & vbi fieri poterint ex tela sangalla (vt dicitur) eaque rubei coloris, qua induantur laici isti scholares, qui aliquod ex prædictis officijs exequentur.

In omnem euentum, vbi interdum omnia ista subsidia adhiberi non possent, duo isti, qui scedulas & communicandorū candelas accipient, non requirentur quidem, nisi in Paschalibus communionibus: poterit etiam satisfieri officio eorum, qui duas faces maiusculas tenent, si faces ipsæ incensæ candelabris imponantur, aut cancellis à latere circolorum aut ordinum eorum, qui communicaturi sunt, nec ijs etiam duobus opus erit, quibus purificationis populo præbendæ officium incumbit, cum vel

P

vnus

vnus tantum, vel nullus etiam constitui potest, quando purificatio datur, non in ipsis ordinibus, sed à latere, ad quod se recipiunt, qui iam communionem sumpserunt, recedentes à scamnis vel ordinibus, vbi sumpserunt: quo casu suffecerit preparare, commo loco, super scabella mappis cõtectã, vti ex prædictis constat, duo vasa maiuscula, alterum vino, alterum aqua refertum ad purificandum; quin & vascula minora, ad dandam & recipiendam purificationem, tum & mantilia, ad extergendum; & iubere vt quilibet, prout communionem sumpserint, vadant per se ad purificationem sumendam, nemine etiam assistente.

Denique necessitatis causa posset etiam peragi communio, adhibitis tantum scamnis cõtectis suis mappis & mantilibus, absque duobus alijs, ab vtroque sacerdotis latere lineum pannum tenentibus.

Qui in mulierum communionibus feruiunt, in gestandis cereis, aut substernendis mantilibus, aut in administranda purificatione, sint maximè approbati, modestis moribus, & matura ætate, aut contrà, puerili ætate, & planè simplices.

Quando occurrit sacerdotem administrare communionem, extra sacrum quidem, sed tamen, statim, finito sacro, non
admi-

nistret eam habitu eo quo celebrauerit, sed eum exuat, & superpellicio tantum, & stola circumdatus eandem administret.

Parochus ipse & non alius, Paschæ tempore, omnibus in sua parochia habitantibus sacram communionem administret, nisi quo casu propter populi multitudinē, necesse esset assumere aliquem in subsidiū, atque tum vtatur sacerdote perito, & prudente, & qui istius parochiæ subditos probè nouerit, ne fraude aliqua circumueniatur, in exigendis ex statuto nostro, scedulis offerendis, in ipso communionis actu.

Parochus, vbi necesse erit sacram communionem administrare, extra sacrum, curet omnia superiùs instituta præparari, si adsint quibus reconciliatione opus est, eidem incumbat, & in altari sex candelæ maiusculæ luceant, procuret, deinde antequam ad altare accedat, manus in sacrario abluat, tum superpelliceo, & stola se circumdet, accendi portariq̃ iubeat duas faces maiusculas, à duobus clericis, superpellicijs indutis, & in ingressu sacelli, & in pede bradellæ (vt dicitur) in medio altaris, nudo capite, ad sanctissimum sacramentum conuersus, debita reuerentia genu flectat, & si pyxis in ipso

altari exposita non esset, extra tabernaculum, seu (vt vocant) mundinum, eo quod vel ille, vel alius, eo die, particulas consecrasset, assistentibus prædictis duobus clericis, ab vtraque bradellæ parte, genibus flexis, facesque manu tenentibus, ostium tabernaculi aperiat, eoque aperto, genu iterum flectat, deinde pyxidem educat, & ita tectam altari imponat, corporali in eum usum præparato, sub eodem strato, & extenso: & cum iam imposuerit, pyxidis operculum leuiter attollat, particulas oculo lustret, iterumque cõtegat, ac denique genu iterum flectat.

Sit illi regula hæc generalis præscripta; in genu flectendo, ante sanctissimum sacramentum, vt cum altare accesserit semel, flectat in infimo gradu, & priusquam producat pyxidem, ex tabernaculo iam aperto, iterum educta iam & aperta pyxide, iterum, & tandem cum reposuerit, iterum genu reuerenter flectet: eumque modum & ordinem seruet, quoties pyxidem aut reponit, aut accipit in altari, vt genu flectat cum eam velit aut aperire aut attollere; atque idem faciat, cum aut reposuerit, aut contexerit.

Quando incepturus est communionem populi, vel in ipso sacro, vel extra, recipiat se in alterum altaris cornu, vbi euāgelium
legi

legi solet, vultum ad populum conuertat, & si matutino tempore concionem nõ habuerit vel in suggestu, aut suo tempore in ipso sacro, vbi ad populum verba fecerit, de excellentia, & mirabili fructu sanctissimi huius sacramenti, & de condigna preparatione, qua recipi debeat; officium hoc tunc exequetur, cum viginti, vel circa, se ad sacram communionem percipiendam offerant; & sub finem singulos monebit, vt genu reuerenter flectant: & si tempus erit Paschale, iubebit, si aliquis ad fuerit, qui nõ commoretur in ea parochia, vt suam adeat atque ibi communicet, iuxta præscriptum sacrorum canonum ita præcipientium, Paschali tempore. Deinde iubeat vt populus secum, sacro se signo crucis signet, dicens, *In nomine patris, & filij, & spiritus sancti, amen.* Deinde confessionem generalem, vernacula lingua ad formam huius diocesis, donec aliud statuemus, nullo vel addito, vel omisso verbo.

Io confesso a Dio omnipotente, alla B. Maria sempre virgine, al B. Michel Archangelo, al B. Gioan Battista, alli santi apostoli, Pietro & Paulo, al B. Ambrosio confessore, a tutti gli Santi, & a voi Padre, che ho peccato grauemente, col pensiero, colla parola, & col l'opera, per mia colpa, per mia colpa, per mia grandissima colpa. Percio prego la B. virgine Maria, il B. Michel Archangelo, il B. Gioan Battista, sancti

Apostoli Pietro & Paulo, il B. Ambrosio confessore,
& tutti li Santi, & voi Padre, che vogliate far ora-
tione per me, à Dio Signor nostro.

Facta confessione à populo modo præ-
scripto, dicat parochus, Deo gratias: & sequa-
tur, *Misereatur vestri omnipotens Deus, & dimissis
omnibus peccatis nostris, perducatur nos ad vitam eter-
nam. Resp. Amen.* Deinde dextra sanctæ cru-
cis signum faciat super populum, & dicat:
*Indulgentiam, absolutionem & remissionem omnium
peccatorum vestrorum, tribuat vobis omnipotens &
misericors Dominus. Resp. Amen.* Quo dicto, ad
altare se conuertat, genu flectat, dextra
pyxidem aperiat: iterum genu flectat, de
hinc sinistra pyxidem capiat, & conuersus
ad populum duobus dextræ manus digi-
tis particulam capiat, & aliquamdiu supra
pyxidem sublatam teneat, & populo dicat
Attollite mentem cum omni humilitate
& deuotione, & ter repetite mecum quæ
dicturus sum, *Domine non sum dignus vt intres
sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabi-
tur anima mea.*

Quando secum supradicta verba ter re-
peti iusserit, ab altari recedat, præcedenti-
bus duobus prædictis clericis, atque eo
etiam cuius munus est recipere scedulas,
vt suo loco dictum est, & descendat ad or-
dinem aut circulum eorum, quibus san-
ctissimum sacramentum administrare vo-
let;

let; & antequam singulis communionem offerat, particula signum sanctæ crucis faciat, versus eum cui offerre volet, & dicat, *Corpus Domini nostri Iesu Christi, custodiat animam tuam, in vitam æternam. Amen*, in quorum verborum fine porrigat illi sanctissimum Sacramentum.

Caueat parochus, ne offerat sanctissimū Sacramentum, qui à tergo sunt eorum, qui in circulo aut ordine procumbunt, & particulariter ijs, qui ob id non possunt caput protendere, in ipso communionis actu, ut mentum propendeat supra scamnum, & ministri commode possint lineum pannū mento supponere, uti statutum est, idque etiam propter decorum & molestiam, quæ huiusmodi facessunt ijs, qui in circulo sunt & ad euitandum, ne vel particula, vel fragmentum ex dicto panno excidat, ut ex prædictis patet.

Parochus vltro citroque commeans, pyxidemque manu tenens, quacunque de causa, ex quo sanctissimum Sacramentum ministrare occæperit, semper duos eos digitos, quibus administrat, supra pyxidem coniunctos teneat, & quoties occurrat, ut pyxidem super altare reponat, duos digitos supra eam diligenter abstergat, ut ea fragmenta in eam concidant, quæ animaduerneret adhæsisse, ex ministerio

232 MINIST. S. EVCHARIST.
communione, siue tunc ablutionem digi-
torum est factururus, siue non, quemadmo-
dum inferius dicetur.

Cum autem communionem absoluerit
ad altare redeat, & pyxide super id reposita,
substrato corporali, eam operculo suo
teget, mox genu reuerenter flectat.

Si verò communicatio fiet in sacro, faciat
omnia quæ oportet, ad finem vsque sacri,
(vti in Missæ instructionibus dicitur) sed si
extra sacrum fiat, confestim abluat digitos
quibus sanctissimum Sacramentum conti-
gerit, vino in calicem infuso, digitosque
deinde panniculo purificatorio abstergat;
dehinc ad populum se conuertat, & mo-
dum hic præscriptum in dāda benedictio-
ne seruet; cauens interim si viros tantum
communicabit, vt in oratione verba hæc
(& sororibus) omittat; contra verò si mu-
lieres tantum communicabit, vt omittat,
(& fratribus) & sermone vtatur singulari,
quoties vnum tantum communicaret. Di-
cat itaque, *Dominus vobiscum*, Resp. *Et cum
spiritu tuo.*

*Domine sancte Pater omnipotens aterne Deus, te
humiliter deprecamur, vt accipientibus fratribus &
sororibus nostris, sacrosanctam Eucharistiam cor-
poris & sanguinis Domini nostri Iesu Christi, filij tui
& animæ, & corporis sit salus, per eundem Domi-
num nostrum, &c. Resp. Amen. Vers. Dominus vobis-
cum.*

cum. Resp. Et cum spiritu tuo. Kyrie eleison, Kyrie eleyson, Kyrie eleyson. Vers. Benedicat & exaudiat nos Deus. & dum hoc dicit, signet semetipsum, & deinde sequatur. Resp. Amen. Vers. Procedamus cum pace. Resp. In nomine Christi. Vers. Benedicamus Domino, manus coniungat. Resp. Deo gratias. Vers. Pax & benedictio Dei patris, & cum hæc verba profert, ter crucis signum ad populum faciat, omnipotentis, & filij, & spiritus sancti, descendat super vos, & maneat semper. Resp. Amen.

Vinum ablutionis, si in sacro communicabit, sumere debet Curatus, eo modo quo in Missæ instructione dicitur, secus observare licebit aliquem, ex subscriptis modis, cum iubet sumi. Primum, si communionem ministraturus est alicui qui est in sacris, moneat ut se non purificet ante communionis finem, atque illum deinde iubeat sumere sub finem, omnem ablutionem quam in calice fecerit. Secundò, si nemo se ad communionem offerat, qui sit in sacris, poterit similiter monere clericum aliquem, qui communicaturus accesserit, atque idem observare, nisi quod ablutionem calicis in vas purificationis infundet, & in eo illi porriget; & absente clerico, poterit eadem instructione laicum instituere, iubens eum expectare, ne se purificet, & sumere ablutionem ex calice, tamen in vas

purificationis infusam , vt supra monuimus.

Caueat etiam, si diu duraret communionis tempus , ne sinat digitis adhærere eam humiditatem, quæ ex frequenti contactu sanctissimi Sacramenti, digitis ex ore multorum qui communicant , commadefactis solet adhærere, quod nauseam quandam cæteris communicaturis, aut ablu-tionem postea accepturis , mouere possit, quam quidem ob causam profuerit, ad altare redire, & semel atque iterum ablu-tionem facere , medio communionis tempore, pro ratione frequentia & multi-tudinis; & omnes ablutiones in vnum ca-licem excipi poterunt, & alijs sumendæ offerri, vt supra demonstratum est: & ad communionem reuersus, non erit cur iterum confessionem recitet, sed ea tantum verba repetat , *Domine non sum dignus, &c.* Nisi fortè communiò fieret extra sacrum, & interponeretur quorundam vel confessio, vel reconciliatio; quo casu & manus abluat, & confessionem recitari iubeat , eo quo supra monuimus, modo.

Animaduertat etiam, quòd, quando in ista communionem seruaret secundum modum superius propositum in procurando
vt

vt inter communicandū, viri à mulieribus
separentur, nimirum, si præparasset ad
communione duo altaria, eodem die,
eocasu, cū prius virorum communi-
oni cœpit incumbere, & iam aliquandiu
ijs communicandis vacauerit, transitu-
rus communicandi causa, per aliquod
tempus, ad mulieres pyxidem super al-
tare reponat, & supra eam digitos abster-
gat, eam operiat, & genu flectat, deinde
ad eam altaris partem, vbi Epistola legi-
tur, sercipiat, & ibi digitos vino, aut vi-
no & aqua abluat, & panniculo purifica-
torio tergeat: quo facto ad populum con-
uersus, orationem pronuntiet: *Domine
sancte Pater, &c.* superius expositam, & dex-
tra benedictionem det ijs virilis sexus ho-
minibus, qui communicati erunt. Deinde
pyxidem sinistra accipiens, ad illud alta-
re transibit, vbi mulierum fiet commu-
nicatio, quod præparatum erit decenter,
cum corporali, & lumine, vt suprâ fufius
continetur. Atque ibi iubebit recitari con-
fessionem mulieribus eo planè modo, quo
dictum est, & aliquandiu ijs communicã-
dis vacabit, iuxta regulas superius comme-
moratas. Deinde iterum ad viros reuerte-
tur aliquamdiu communicaturus, eodem
ordine, vt suprâ: atque ita alternatim
vtrisque

utrisque officium suum in communicādo impertiatur, eundem semper in transeundo ab vna parte ad aliam, ordinem seruans qui in præcedentibus continetur. Sed si quando in transgressu à viris ad mulieres, vel contrà, alicuius confessionem, vel reconciliationem audire oporteret, eo casu pyxidem super altare reponat, atq; ijs operam præstet. Finitis demum confessionibus, vel reconciliationibus, manus abluat, & iisdem genuflexionibus & luminibus, ad accipiendā pyxidem redeat, atque iterum iubeat recitari confessionem, & verba: *Domine non sum dignus*, vt suprà dictum est.

Quòd si etiam inter vtriusque sexus communicantes, nihil interponat, & ante idem altare virorum simul & mulierum communionem instituat, qui tertius est modus superius explicatus in principio, ad separationem virorum à mulieribus; eo casu non est quod digitorum ablutionē faciat, aut manus lauet, sed quando ista communicandi ratio fieret extra sacrum, & sit admodum frequens, expediet viros demittere, cum oratione & benedictione, & in principio communionis mulierum, facere confessionem, & cætera, vt suprà.

In fine communionis, facta ablutione, ordine suprà dicto, data benedictione, & reposito

reposito sanctissimo Sacramento, manus abluat.

In occasionibus cuiuslibet communio-
nis, quæ reliquo anni tempore fit, superius
etiam commemorata ratio obseruabitur,
nisi quod scedulæ & candelæ à communi-
caturis non exigentur, & si pauciores erūt,
nimirum decem siue duodecim, poterit
ijs administrari cōmunio ad altaris ipsius
gradus panno sub mentum extenso, vt su-
perius constat, non adhibitis scamnis, vnà
cū mappis: sed si mulieres erunt, quæ cō-
municaturæ accesserūt, cauebit, ne ob eam
quidem causam ad altare propius accedāt,
aut eius gradus, sed ipse potius non nihil
descēdet, vt potè ad facelli primum ingres-
sum, aut alium similem locum iuxta Ec-
clesiæ situm, & ibi communionem ijs ad-
ministrabit, solo substrato linteo, vt dictū
est, sine scamnis, quando denariū aut duo-
denarium numerum non excefferint.

In executionem eius, quod iam pridem
statueramus in concilio nostro prouincia-
li primo, ad maiorem reuerentiam sanctis-
simi Sacramenti Altaris, parochus quan-
doque in anni decursu, præcipuè in Qua-
dragesima, & specialiter in Dominica Pal-
marum, populum suum per se & per
concionatores, si qui fuerint, de subscrip-
tis rebus admoneat.

Vt

Vt omnes omnino mulieres, cuiuscunque gradus, status, aut conditionis fuerint, omni tempore ad sanctissimam communionem se offerant, sine capillis crispis, sine fuce, & cerussatis genis, sine gemmulis ex auriculis dependentibus, sine vtilibus aut flabellis, vestibus auro circumdati, aut acu pictis, & id genus alio inusitato ornatu sed prodeant vestibus simplicibus, capite velato, vel panno lineo, aut alijs linteis, aut velo serico, coloris modesti & decentis, & velo non pellucido, utque velum usque adeo in frontem propendeat, ut in communionis ipsius actu sacerdotis faciem contueri nequeant, sed tantum sanctissimum sacramentum, quando ab illo administratur.

Vt viri etiam ad sanctissimam communionem accedant, vestitu modesto, sine villo vel aureo vel argenteo ornatu, non acu picto, aut incisione aliqua elaborato, sine capitibus, externo vel nouo artificio confectis, aut alijs id genus vanitatibus, neque habeant in eo saltem actu arma offensiuam, neque etiam defensiuam detecta; alioqui neque hi neque illæ ad sanctissimam communionem admittentur, quemadmodum statuimus, ne villo vnquam tempore admittantur, sine habitu & modestia, de qua supra actum est.

Quia

Quia in ipso actu receptionis sanctissimi Sacramenti, præcipuè inter rudes, aut alioqui malè institutos, multæ occasiones irreuerentiæ accidere possent sanctissimo Sacramento indignè : ob id placuit nobis parocho subsequentes instructiones ita minutas præscribere, quas populum suum in vniuersum opportuno tempore docere tenebitur, etiam quo tempore sanctissimam communionem ministrabit, si opus erit, vt sciant, qua modestia, & exteriore etiam gestu, ad recipiendam eam accedere debeant.

Vt in pagis abusus iste, quo nonnulli viri thorace tantùm aut tunica vestiti ad communionem accedere consueuerunt, tollatur, neque quisquam accedere audeat, nisi maxima urgente necessitate, sine cuculla, aut mantello.

Vt nemo in ea occasione chirothecis manus impeditas habeat, aut manicis pellibus suffultis, stropholis, aut similibus rebus.

Vt dum alij in circulis, abeuntibus succedunt, aut ad purificationem sumendam properant, non se moueant nimia festinatione, sed omni modestia, quiete, & reuerentia.

Vt vnusquisque accedens propius ad cõmunicandum, panni linei extremam partem

tem

tem vtraque manu capiat, quem iij, quos supra nominauimus, mento ex aduerso subiiciunt, eumque modestè attollat, & mento suo ad ea quæ accidere possent, vitanda pericula subiiciat.

Vt in receptionis actu sanctissimi Sacramenti, neque caput nimium protendat, neque indecorè retrahat, quadam festina vehementia, vt plerique non sine periculo facere solent.

Vt in receptione faciem non nihil attollat, maioris commoditatis causa.

Vt os ita quidem diducat, vt in administrando sanctissimo Sacramento, sacerdos obiectam barbam non offendat, aut labra, aut etiam superiores dentes.

Vt linguam ita modestè egerat, ne eius extremitas inferiores dentes excedat, sed ijs innitatur.

Vt post communionem caput non nihil demittat, non festinanter sed reuerenter, nec prius quàm sacerdos manum qua communionem administrauerit, iam retraxerit.

Vt quando sanctissimam communionem sumpserit, eam deglutiat, cum reuerentia, sic quidem, vt quantum fieri potest, lingua palatum non contingat.

Vt postquam vnusquisque sanctissimum Sacramentum perceperit, eodem in loco
medita-

meditabundus permaneat spatio quo oratio Dominica, cum Angelica salutatione, recitari posset: deinde cōsurgens omninò se purificatum vadat loco ad id ordinato, cum parochus non curauerit purificationē in eodem communionis loco dari.

Caueat ne expuat, nisi post purificationē mediæ interiecto horæ spatio: & si vel propter catarrhum, aut alterius infirmitatis causam, necessario ante prædictum tēpus expuendum ei esset, in murum, aut alium locum expuat, vbi non conculcetur, aut in panniculum mundum, quod postea comburat, aut saltem, si comburere nolit, abluat, & aquā qua ablutū erit, in ignē cōijciat.

Non sumāt cibum, nisi media hora post receptam sanctissimam communionem.

Suscepta purificatione, in aliquem Ecclesiæ angulum se subducant, conuersum tamē ad altare maius, vbi alij nō sint illi impedimēto, & ibi genibus flexis, preces effūdant, dum alij ad cōmunicandū prodeunt.

Vt illi qui cōmunionē iā perceperūt, ab ecclesia nō recedāt, nisi finito sacro, in quo sanctissima administratur cōmunio; & quādo fit extra sacrę Missę officiū, nō prius quā debitas gratiarū actiones deo reddiderint, cū oratione q̄ dicēda est in fine cōmunionis.

Vt illi q̄ præsentēs sint, vtroq; genu flexo in terrā cū omni deuotione procumbant.

Q EDI-